

Anteckningar förda vid informationsmöte med Telia Sonera om teknikskifte i telefoni den 23 januari 2014 i Karlshamns Rådhus under rubriken

Prata Telefoni med Telia

Informationsmötet arrangerades av Länsbygderådet i Blekinge, Karlshamns kommun, Hela Sverige Ska Leva och Telia Sonera.

Ordföranden i Länsbygderådet Bengt Grönblad hälsade de ca 60 närvarande välkomna och vände sig särskilt till Ulrik Strömberg från HSSL och Peter Enckel i egenskap av moderator under frågestunden.

Björn Berg, informationschef på Telia Sonera (TS) inledde föredragningen med att plocka ut tre speciella områden han tänker beröra, Teknik i framkant, Kommunikation och Långsiktiga frågor.

Telia Sonera ersätter de äldsta delarna, en del så gamla som 80 år i sitt fasta nät. Man övergår från fast telefoni med koppartrådar till mobila stationer för fast telefoni. De stationer som har ADSL-utbyggnad berörs inte i dagsläget. Använder andra operatörer stationer kommer TS inte att lägga ner dessa under 2014 men fortsatt utredning om framtiden görs under året. Arbetet med teknikväxling, som berör ca 50 000 hushåll, påbörjades 2009 och ska vara avslutat år 2015.

Berg beskriver den nya tekniken som ersätter koppartråden. En adapter/router, som fångar upp signaler från mobilnätet, placeras inne i bostaden. Det gamla nätet kopplas ur men abonnenten behåller sitt gamla telefonnummer. Kunden väljer själv om man vill ha denna lösning eller om man vill avstå helt för att bara använda mobiltelefoni istället.

Andra operatörer som har köpt in sig på TS fasta nät får information sju månader innan man kopplar ur deras abonnenter och dessa operatörer har ett ansvar för att informera de enskilda hushållen. För att inte den enskilde ska hamna i kläm skickar TS ut ett neutralt informationsbrev efter ca två månader och påpekar att abonnenten nu borde ha fått kontakt med sin operatör ang den kommande telefonförändringen. TS kan inte gå ut direkt till abonnenten för att meddela vad som är på gång då man inte får jaga andra operatörers kunder även om de använder TS nät.

Trygghetslarmen som är kopplade till TS nät är ett till 100 % kommunalt ansvar. TS levererar en telefonaccess och inte larmet eller dess inkoppling och funktionskontroll. Larmet fungerar båda via fast och mobilt nät men kräver ny teknik hos vårdtagaren. Ny teknik krävs även vid

inkoppling via bredband. Programmet Uppdrag Granskning på TV har belyst hur illa trygghetslarmen i landets kommuner fungerar. Det finns dålig eller ingen kunskap om hur de fungerar och det saknas rutiner för kontroll av om larmen faktiskt fungerar i många kommuner. TS rekommenderar kommunerna att inte koppla in nya larm på det fasta nätet utan gå in med ny teknik redan nu, även om det fasta nätet ännu inte är nerkopplat.

Post- och Telestyrelsen har skrivit en rapport om trygghetslarm. Intresserade kan läsa mer på www.pts.se/telefoni.

När det gäller den mobila täckningen har TS följande ambitioner

- Täckningen måste bli bättre
- De vita fläckarna ska lokaliseras och byggas bort i görligaste mån

När TS visar bilder på vilken täckning som näten har är alla mätningar gjorda invid bostaden utomhus. Byggnaders konstruktion är olika och armering, betongväggar och treglasfönster är exempel på hinder som kan försvåra kontakt med mobilnätet. TS fortsätter fiberutbyggnad och uppgradering av fast nät med ny teknik samt utbyggnad av mobilnätet till en kostnad av ca fem miljarder tom 2015.

GSM 2G modernisering som förbättrar täckningen och datahastigheten.

3G används till telefoni och surf och här ska masterna byggas ut.

4G höghastighetssurf som senast 2015 ska finnas på alla master.

Målet är att 90 % av Sveriges yta ska täckas av 2G, 3G och 4G. Den lagda tidsplanen kan dock spricka om man stöter på problem med markupplåtelse, överklagning o dyl. Det kommer att finnas vita fläckar kvar men Sverige ska säkras så att vi fortsätter att vara en ledande IT-nation. TS medger dock att man är ett vinstdrivande företag och att man tittar på lönsamheten och var det finns kunder när man investerar. TS rekommenderar kommunerna att vara förutseende och lägga ner tomrör när man gräver för el, vatten eller annat. Tomrör kostar inget och man slipper gräva upp flera gånger till stora kostnader.

Sammanfattningsvis slutar Björn Berg sin dragning med att säga att det kommer att göras stora investeringar i teknikväxling samtidigt som det analoga systemet måste avvecklas.

Frågestund med Patrik Enckel som moderator

Felanmälan

Flera frågor om felanmälan kom upp. När det gäller ett specifikt område med kopparkabel som inte fungerar efter åtskilliga reparationer är det inte acceptabelt och Berg tar med sig frågan. TS har inga egna reparatörer utan använder sig av entreprenörer. TS använder sig av stickprovskontroller för att kvalitetssäkra arbetet och har månadsvisa möten med entreprenörerna. Misskötsamhet drabbar entreprenören kännbart.

Trygghetslarm

Frågan om trygghet och säkerhet lyftes av flera deltagare. TS påtalar igen att det är kommunernas fulla ansvar att se till att vårdtagaren har en trygghet som inte är falsk. Det saknas samordning i kommunerna mellan den som beslutar om larm, den som kopplar in det och de som får larmanropen och de som kontrollerar om larmen fungerar.

Det finns mycket att göra på detta område och SKL bör ta ett stort samordningsansvar i frågan. Om inte så bör frågan lyftas till äldreminister Maria Larssons bord.

Kontroll av om trygghetslarmen är i funktion kan med uppkoppling mot ADSL mätas nästa med sekundintervaller. Enligt TV-programmet redovisade kommuner att de kollade larmen en gång i månaden och någon tom bara var tredje månad. Detta är inte den trygghet som ett larm ska innebära. Går ett träd över ledningen fungerar inte larmet. TS levererar bara en access till den fasta telefonen, vilket innebär felsökning inom tre-fem dagar. Frågan om elöverkänslighet väcks och farhågor för dem som måste leva i vita fläckar. Berg svarar att TS har ett vetenskapligt råd som följer forskning inom olika områden. Idag är elöverkänslighet inte vetenskapligt bevisat och sjukdomssymptomen inte är erkända av socialstyrelsen kan man bara följa frågan. Det kommer att finnas vita fläckar kvar. Det måste finnas en lönsamhet för att bygga ut näten och det finns det inte överallt i Sverige.

Hastighet Mbit

TS kan inte garantera en viss hastighet. Abonnenten tecknar ett avtal inom ett visst spann av Mbit. Konsumentverket säger att operatörerna varaktigt ska försöka nå det högre spannet men det händer inget om man inte uppnår detta. Regeringen har en målsättning att alla ska ha 100 Mbit år 2020 men lagstadgat idag är att man ska ha tillgång till 1 Mbit. Det kommer fortfarande att bero på antalet användare ute på nätet hur mycket man får ut inom spannet. Det finns retreater att köpa i handeln för att öka mottagningsförmågan till sig själv. Berg avråder på det bestämdaste. Eftersom det är radiosändare är de tillståndspliktiga och denna typ av sändare får inga tillstånd. Dessutom förstörs mottagningen för abonnenter runt omkring. Det är en alltför komplicerad process för att man ska bygga in den här möjligheten i masterna. Hittar TS en retreater vid besök så polisanmäls det med böter som följd.

Vid elavbrott har TS reservkraft för 3,5-4 timmars drift. Därefter måste det till reservkraft från dieselaggregat eller liknande.

Peter Enckel avslutar frågestunden och tackade informationschef Björn Berg för en informativ kväll och deltagarna för givande diskussioner.

Marianne Westerberg från Karlshamns kommun tackade Björn Berg bl a med en bok om Blekinge.

Vid pennan

Marie-Louise Svensson Länsbygderådet